trescens cadit·Contra grandines eam tuetur foliorũ am
plitudo:atq; duricia insignes iam colore inter purpure
as nigrasq; medio heluolæ sæpius uarianti:& ob id ua
rianæ a quibusdam appellatæ·Præfertur in ijs nigrior:
utraq; alternis annis fertilis·Sed melior uino cum par
cior·Et præcipue duo genera magnitudine acini discer
nuntur·Quibus materies plurima:uuaq; ollis utilissi
ma:folio apio similis·Basilicam dirrhachini celebrãt·
Hispaniæ cocolubin uocant·Rarior uua:æstus austrosq;
tolerat·Capiti inimica·Copiam larga·Hispani duo ge
nera eius faciunt·Vnum oblongo acino altero rotundo:
nouissimas uindemiant·Quo dulcior cocolubis:hoc me
lior·Sed & austera transit in dulcẽ uetustate:& quæ
dulcis fuit in austeritatem·Tuncq; albanum uinũ æmu
lantur·Tradunt uesicæ uitijs utilissimum ex ijs potum·
Albuelis summis arboribus est fertilior:uisula imis·Qua
obrem circa easdem satæ diuersitate naturæ locupletaz·
Inerticulam e nigris appellauere iustius sobriam dictu
ri:inueterato p̃cipue commendabilem uino:sed uiribus
innoxiam·Siqdem temulentiã sola non facit·Fertilitas
cõmendat cæteras:principemq; heluenacam·Duo eius
gña·Maior q̃ qdã longam:minor q̃ arcam appellãt:nõ
tã fœcũdã sed gratiorem haustu·Discernitur folio cir
cinato·Verũ utraq; gracilis·Furcas subdere ijs necessari
um:alioqn ubertatẽ suã non tolerãt·Maritimo afflatu
gaudent:roscido odore·Nulla uitiũ minus italiaz amat
rara:parua:putrescens in ea·Vinum quoq;: qđ genuit:
æstate non exuperans·Nec alia macro solo familiarior·
Græcinus q̃ alioqn Corneliũ Celsum transcripsit arbi
tratur nõ naturã eius repugnare italiæ:sed culturã aui
de palmites euocãtiũ·Ob id fertilitatẽ suam absumi:si
nõ p̃pinguis soli ubertas lassescentem sustineat·Carbũ-

tulari negatur:magna dotæ:si uerũ ẽ:aliqua in uite e cæ
lo nõ ẽẽ uis·Aestũ fert spioniã:q̃ qdã spineã uocãt·Autũ
nisq; & imbribus pinguescit·Quinimo nebulis una ali-
tur·Ob id rauẽnati agro peculiaris·Aueniculã inter op
tie deflorescẽtes:& ollis aptissimã cãpani malũt scir-
tulã uocare:alij staculã·Tarracini numisianã nullas ui
res p̃prias hũtẽ:sed totã perinde ac solũ ualeat·Surren-
tinis tñ efficacissima testis uesuuio tenus·Ibi enim mur
gẽtina e sicilia potissima:q̃ põpeianã aliq uocant·La-
tio demũ feracẽ:sicut horconia in cãpania tñ uilitatis
cibariæ:sed ubertate precipua·Tolerat & annos mari-
ta contra omnes ictus firmissima:nigro acino uinis ue-
tustate rubescentibus·

Item de uitium generibus. Ca· iij·

Thactenus publica sunt gña:cætera regionũ
locorũq;:aut ex ijs iter se insito mixta·Siqdem
thuscis peculiaris est tudernis æquæ etiã eius
nõis florentia·Est optiã aretio talpana & etesiaca &
cõseminia·Talpana nigrã candidũ facit mustũ·Etesiaca
fallax:quæ quo plus tulit:eo laudabilius fundit·Mirũq;
fœcũditate cessat·Cõseminia nigra uino minime duran
te·Vua maxime post·xv·dies q̃ ulla alia·Minus ferti-
lis:sed cibaria·Huius folia sicuti labruscæ priusq̃ deci-
dant:sanguineo colore mutãtur·Euenit hoc etiã qbus-
dam alijs pessimi generis argumẽto·Irtiola umbriæ me
uanatiq; & piceno agro peculiaris est·Amiternino pu
mula·Iisdẽ bananica fallax ẽ; amant tñ eam municipij
uuam Põpeij nomine appellãt:q̃uis clusinis copiosiorẽ·
Municipij & tyburtes appellauere:q̃uis oleaginaz nu-
per inuenerint a solitudine oliuæ·Nouissima hæc uua
rum ad hoc tempus repta est·Vinaciolã soli qdem noia
uerunt sabini ac laurenti·Nam gauranas scio a falerno

"HISTORIE NATURALIS"- Plini
il Vecchio
(Cinqucentina conservata
nella Biblioteca Comuna-
le di Montefalco)

Plinio il Vecchio nomina l'
va IRTIOLA come vitigno tip
co del bevanate+, identifi-
cabile, forse, con l'uva
Sagrantina.

+ Nel "municipium" romano
di Mevania era compreso
anche Montefalco.